

LO II WOS

Temat: Podstawowe zasady prawne i funkcjonowania sądów.

Notatka:

1. Zasady prawne:

- Lex retro non agit – prawo nie działa wstecz, czyli nie niesie za sobą skutków prawnych zachowanie wcześniej nieopisane w prawie .
- Ignorantia iuris nocet – niezajomość prawa szkodzi, czyli nikt nie może się tłumaczyć, iż zachował się niezgodnie z normą dlatego, że nie wiedział o jej istnieniu.
- Nullum crimen sine lege – nie ma przestępstwa bez przepisu prawa, czyli nie jest przestępstwem czyn, który nie był zabroniony w momencie jego popełniania.
- Vacatio legis- okres przejściowy, próżnowanie ustawy, czyli okres między opublikowaniem aktu prawnego a jego wejściem w życie. Czas ten przeznaczony jest na zapoznanie się z nowym prawem przez obywateli i administrację publiczną.

2. Zasady funkcjonowania sądów:

- Zasada kolegialności - polega na zespołowym rozpoznawaniu spraw przez sąd – sędzia zawodowy i dwóch ławników.
- Zasada niezawisłości sędziowskiej – sędzia może być usunięty ze swojego stanowiska jedynie na podstawie orzeczenia sądu dyscyplinarnego.
- Zasada immunitetu sędziowskiego- sędzia nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu.
- Zasada niepołączalności – zakaz łączenia stanowiska sędziego ze sprawowaniem mandatu parlamentarzysty, wykonywaniem zawodu adwokata, radcy prawnego.
- Zasada apolityczności - sędzia nie może być członkiem partii politycznej
- Zasada jawności postępowania sądowego – prawo uczestniczenia publiczności w rozprawie.
- Zasada in dubio pro reo – czyli nie dające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść oskarżonego.
- Zasada domniemanie niewinności – czyli każda oskarżona osoba jest niewinna wobec przedstawianych jej zarzutów, dopóki wina nie zostanie jej udowodniona.
- Zasada prawdy materialnej - czyli wymóg opierania wszelkich rozstrzygnięć na zgodnych z prawdą ustaleniach faktycznych (ustaleniach udowodnionych).
- Zasada instancyjności- postępowanie sądowe w Polsce jest dwuinstancyjne, czyli od wyroku sądu I instancji przysługuje odwołanie do sądu II instancji.
- Zasada obiektywizmu – sąd prowadzący postępowanie jest obowiązany badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego.